

แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในฐานะผู้สอนภาษาไทย

วัชรีย์ อินทะชิต¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทความวิชาการ

รับต้นฉบับ: 31 ตุลาคม 2566

รับตีพิมพ์: 17 พฤศจิกายน 2566

แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในฐานะผู้สอนภาษาไทย เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้านการสอนภาษาไทย ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำ ปฏิบัติจริง ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการคิด การพูด การเขียน การเล่น การประดิษฐ์ การแก้ปัญหา การอภิปราย มากกว่าการให้ผู้เรียนฟังบรรยายและท่องจำ ความรู้ตามครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงต้องมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาอย่างแท้จริง ดังนั้นบทความนี้จึงมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย และการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับผู้สอนภาษาไทย

คำสำคัญ : แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้สอนภาษาไทย

¹ การติดต่อและการร้องขอบทความนี้ กรุณาส่งถึง อาจารย์วัชรีย์ อินทะชิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม E-Mail: mickeyz_p@hotmail.com

GUIDELINES TO IMPLEMENT ACTIVE LEARNING AS THAI LANGUAGE TEACHERS

Watcharee Inthachit¹

Pibulsongkram Rajabhat University

Research Article

Received: 31 October 2023

Accepted: 17 November 2023

Active learning guidelines as Thai language teachers are implementation of a hands-on learning in teaching Thai language. The learning styles allow students to learn through thinking, speaking, writing, playing, inventing, problem solving, and discussion instead of learning passively through listening to lectures and memorizing by rote. This approach encourages learners to have essential competencies and desirable qualities, focusing on the key skills needed in the 21st century. Therefore, this article aims to study about the meaning and characteristics of an active learning management of Thai language, the roles of teacher, the formats and guidelines of learning activities in Thai language active learning management.

Keywords: active learning management, Thai language teacher

¹ Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Watcharee Inthachit Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University E-mail: mickeyz_p@hotmail.com

บทนำ

มนุษย์เกิดมาจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ เพื่อจะนำองค์ความรู้หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตให้มีความสุข การเรียนรู้ของมนุษย์จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสอน การฝึกฝน การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง มีพัฒนาการให้เกิดทักษะวิชาการ และทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ และการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้และสร้างความกระตือรือร้นด้านความรู้คิดมากกว่าวิธีการสอนโดยการท่องจำเพียงอย่างเดียว การเรียนการสอนเชิงรุกจึงมีบทบาทช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนได้ลงมือกระทำมากกว่าการที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้เพียงอย่างเดียว อีกทั้งเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในอนาคต ซึ่งต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าตอบ และมีความสุขทุกการเรียนรู้ (เนาวนิตย์ สงคราม 2555 : 27)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้เรียนสามารถร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้จากการปฏิบัติได้ด้วยตนเอง จากการใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในมโนทัศน์ที่สอนได้ถูกต้องและลึกซึ้ง เกิดความคงทนถาวร ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้เป็นอย่างดี เกิดความสนุกสนานจากกิจกรรมที่จัดขึ้นในการจัดการเรียนรู้และสามารถบูรณาการความรู้ที่ได้ให้เกิดประโยชน์ เป็นผลสืบเนื่องมาจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีการสร้างกิจกรรม ทั้งในชั้นเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีกิจกรรมสอดแทรกให้ผู้เรียนทำไปพร้อม ๆ กับการฟังบรรยาย มีกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมออนไลน์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนอยู่เสมอ ดังนั้นจัดได้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2558 : 16) ที่กล่าวว่า การสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดหรือเน้นคิด วิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจะใช้กิจกรรมอะไรให้ผู้เรียนคิด ในการจัดการเรียนการสอนต้องมีการวางแผนและเตรียมการใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยจัดให้ผู้เรียนคิดบ่อย ๆ

รายวิชาภาษาไทย เป็นรายวิชาที่เกี่ยวกับทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง ไม่ว่าจะเป็น ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 38) รายวิชาภาษาไทยเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหามากตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระที่ 1

การอ่าน สารที่ 2 การเขียน สารที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สารที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสารที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเหตุผลนี้ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเบื่อรายวิชาภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่ายากเกินไปหาไร้อย่างไม่เข้าใจอยู่ดี นอกจากนี้ครูผู้สอนมีวิธีการสอนแบบเดิมๆ เน้นการบรรยาย เน้นการให้ผู้เรียนท่องจำ และเน้นการให้ทำแบบทดสอบ ทำให้ปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาไทยทวีคูณ บทความนี้จะเป็นการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนเข้าใจและออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย และสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ด้านภาษาไทยประสบผลสำเร็จต่อไป

ผลของการศึกษา

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียน ครูผู้สอนต้องแสวงหากระบวนการสอนและกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสม การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการสอนอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

Bonwell (2003) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและสร้างความรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงในระหว่างการเรียนรู้การสอน ส่งผลให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม สอดคล้องกับ Prince (2004) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ได้ใช้ทักษะการพูด ฟัง อ่านเขียน และไตร่ตรองความคิด

จุฑามาศ เพิ่มบุญเจริญยศ (2561 : 8) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่จากการ ได้คิด ได้ปฏิบัติระหว่างการเรียนรู้การสอน

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือการลงมือทำ “ความรู้” ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการแก้ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ในการนี้ครูต้องลดบทบาทในการสอน และการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่ไปเพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่าง ๆ มาก ซึ่งสอดคล้องกับ ชยพล ดีอุ่น และธีระภัทร ประสมสุข (2565 : 10-23) ที่กล่าวว่า สามารถนำความรู้ไปผสมผสานกันและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้เรียนจะต้องค้นหาเนื้อหาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้โดยการพูดคุย การเขียน การอ่าน การสะท้อน หรือการตั้งคำถามหรือการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหว อาจให้ผู้เรียนทำงานคนเดียว เป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ก็ได้ และเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่า น่าตื่นเต้น สนุกสนาน ท้าทายความรู้ความสามารถ ผู้เรียนได้เรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง ได้คิดและปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดีขึ้น และสามารถเก็บกักข้อมูลไว้ในความทรงจำได้นานขึ้น นอกจากนี้ยังมีประสิทธิภาพในการพัฒนากระบวนการรับรู้ในลำดับที่สูงขึ้น เช่น การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะมีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น มีเทคนิคและสื่อที่หลากหลายในการสอน ลดชั่วโมงเรียน ลดปริมาณงาน ลดงานกลุ่ม และลดการสอบ และสอนให้กระชับ ลดการบรรยาย อธิบายให้เข้าใจได้ง่าย และมีการยกตัวอย่างมากขึ้น สร้างโอกาสในการพูด ฟัง เขียน อ่าน และไตร่ตรองอย่างมีความหมาย เกี่ยวกับเนื้อหา แนวคิดประเด็น และการนำเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ไปใช้ให้กับผู้เรียน

นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ยังเป็นการสอนที่ลดกระบวนการถ่ายทอดเนื้อหาให้กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการพัฒนาความคิดระดับสูง เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติมากกว่าฟังบรรยาย และเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้เรียนเป็นหลัก เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่จากการได้คิด ได้ปฏิบัติระหว่างการเรียนรู้การสอน เน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต เป็นการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้น และผู้เรียนกับผู้สอน จึงถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายความว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการมีปฏิสัมพันธ์ และเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการ เรียนรู้ขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกัน ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไป สู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย เป็นการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยจากการลงมือทำ ปฏิบัติจริง ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรม ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการคิด การพูด การเขียน การเล่น การประดิษฐ์ การแก้ปัญหา การอภิปราย มากกว่าการให้ผู้เรียนฟังบรรยายและท่องจำความรู้ตามครูผู้สอน

ครูภาษาไทยจึงต้องให้ความสำคัญต่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งสามารถจัดได้อย่างหลากหลายวิธีการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ดังนี้

1. ปลุกใจผู้เรียนให้เร้า เป็นขั้นเตรียมความพร้อมที่จะให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ด้วยการนำเพลง เกมหรือนิทาน เป็นตัวเกริ่นเรื่องก่อนเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน และพร้อมที่จะเรียนรู้
2. ดึงเนื้อหาสามัคคี เป็นกรนำเสนอเนื้อหาเดิมเชื่อมโยงสู่เนื้อหาใหม่ ที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้
3. บูรณาการสร้างความรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำวิชาภาษาไทยเป็นแกนตั้งต้น แล้วดึงกลุ่มสาระวิชาอื่น ๆ เชื่อมโยงเนื้อหาที่จะสอน เช่น ศิลปะ คณิตศาสตร์ ฯลฯ
4. สรุปลิงที่ไ้เป็นเกม เป็นการสรุปเนื้อหาที่ได้จากการเรียน ผ่านรูปแบบเกมแสนสนุก เพื่อให้ผู้เรียนได้เล่นเกมย้ำทวนความรู้กันอีกครั้ง ก่อนเข้าสู่บทเรียนต่อไป
5. สร้างชิ้นงานตามศักยภาพ เป็นการทดสอบว่าผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากน้อยเพียงใด อาจให้สร้างผลงานในรูปหนังสือเล่มเล็ก นิทานหน้าเดียว หนังสือสามมิติ ฯลฯ ผู้เรียนจะได้สนุก และได้ลองทำอะไร ใหม่ ๆ ที่ไม่ใช่แค่รายงานเล่มเดียวแบบเดิม ๆ

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองดีของชาติและโลกนั้น จะต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย ควรมีลักษณะ ดังนี้

- 1) เป็นการเรียนรู้ที่ลดบทบาทของผู้สอนการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง และให้ผู้เรียนพัฒนาให้เกิดทักษะพื้นฐานด้านภาษาไทยให้กับผู้เรียน
- 2) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของทุกสาระการเรียนรู้ด้านภาษาไทย เช่น การอ่าน การอภิปราย การเขียน การวิเคราะห์
- 3) ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดขั้นสูงในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการนำไปใช้ความรู้ด้านภาษาไทย
- 4) ผู้เรียนและผู้สอนรับข้อมูลป้อนกลับจากการสะท้อนความคิดได้อย่างรวดเร็ว
- 5) มีปฏิสัมพันธ์ ผู้เรียนมีการพูดคุยกับเพื่อนร่วมชั้นและครูผู้สอน เพื่อเป็นการสร้างการร่วมมือกัน พึ่งพาอาศัยกันและกัน
- 6) เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม
- 7) ผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะประสบการณ์และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

ลักษณะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก

บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย

จากการสำรวจผลการวิจัยปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากผู้สอน โดยผู้สอนบางคนมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ขั้นการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปจนถึงขั้นการวัดและประเมินผล (สุพัตรา คำโพธิ์, 2560) การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมให้เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบเชิงรุก ไม่เพียงปรับเปลี่ยนหลักการของการเรียนรู้เท่านั้น แต่ผู้สอนยังต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนให้สอดคล้องกับกระบวนการอีกด้วย ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย ดังนี้

- 1) จัดกิจกรรมตามประสบการณ์ของผู้เรียน
 - 2) ใช้คำถามเชิงรุกกระตุ้นให้เกิดการสื่อสาร การอภิปราย การวิพากษ์ระหว่างผู้เรียนร่วมชั้น และเป็นการฝึกการคิดขั้นสูง
 - 3) ใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย ยกตัวอย่าง อธิบาย ให้เหมาะสมกับวัย ประสบการณ์ของผู้เรียน
 - 4) มีการนำจุดประสงค์การเรียนรู้มาอภิปรายและพูดคุยร่วมกับผู้เรียน
 - 5) อำนวยความสะดวกให้นักเรียนให้สร้างความรู้ด้วยตนเอง
 - 6) ร่วมมือกับครูคนอื่น และบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
 - 7) ตรวจสอบการทำงานของนักเรียนอยู่เสมอ
 - 8) จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน
 - 9) จัดกิจกรรมในหลายลักษณะทั้งเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล
 - 10) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - 11) ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างชิ้นงานตามศักยภาพ เพื่อเป็นการทดสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด เช่น นิทานเล่มเล็ก นิทานหน้าเดียว ผู้เรียนจะได้สนุกและได้ลองทำอะไรใหม่ๆ
 - 12) มีแหล่งการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างหลากหลาย
 - 13) มีการประเมินผลโดยกลุ่มเพื่อน และจากผู้สอนโดยการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน โครงงาน นิทรรศการ สังเกตการทำงานของนักเรียน และประเมินโดยใช้แบบทดสอบให้เหมาะสม
- กล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะต้องเปลี่ยนบทบาทจาก

การทำหน้าที่สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก แนะนำ ช่วยเหลือ ดูแล และกระตุ้นผู้เรียนในการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้เรียนจึงเป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ ผู้อำนวยความสะดวกจึงจำเป็นต้องแสดงบทบาทในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือท้าทายให้ผู้เรียนใช้วิธีคิดใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกประสบผลสำเร็จ

รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย มีหลากหลายวิธี

1. การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนามาจากแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เผยแพร่ในปลายศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่าการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ซึ่ง "ใช้กิจกรรมเป็นฐาน" หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นที่ตั้งเพื่อที่จะฝึกหรือพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดโดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) ให้ความสนใจที่ตัวผู้เรียน
- 2) เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติที่น่าสนใจ
- 3) ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก
- 4) ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียน
- 5) ไม่มีการทดสอบแต่ประเมินผลจากพฤติกรรม ความเข้าใจ ผลงาน
- 6) เพื่อนในชั้นเรียนช่วยส่งเสริมการเรียน
- 7) มีการจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดและเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง

ความมั่นใจในตนเอง

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนนิยมใช้ในทุกลักษณะการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็น สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง ดู และพูด สาระการใช้หลักภาษาไทย สาระวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งกิจกรรมที่นิยมใช้ มีดังนี้

- 1) การอภิปรายในชั้นเรียน ที่สามารถอภิปรายได้ทั้งในห้องเรียนปกติ และอภิปรายออนไลน์
- 2) การอภิปรายกลุ่มย่อย
- 3) กิจกรรม “คิด-จับคู่-แลกเปลี่ยน”
- 4) การฝึกเขียนข้อความสั้นๆ
- 5) การโต้วาที
- 6) บทบาทสมมุติ
- 7) การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์
- 8) การเรียนแบบกลุ่มร่วมแรงร่วมใจ
- 9) ปฏิบัติจากกรณีศึกษา
- 10) เกมในชั้นเรียน
- 11) การเรียนรู้แบบเดิมชมผลงาน
- 12) การเรียนรู้โดยการสอน

2. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) มีลักษณะของการจัดการเรียนรู้คล้ายกับการเรียนรู้แบบค้นพบ แตกต่างกันที่การใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาด้วยตัวเอง หรืออาจรับผิดชอบถึงการ

กำหนดปัญหาด้วยตนเองก็เป็นได้ เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งสมมติฐานสาเหตุและกลไกของการเกิดปัญหานั้น รวมถึงการค้นคว้าความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาต่อไป โดยผู้เรียนอาจไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มาก่อน แต่อาจใช้ความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่เดิมหรือเคยเรียนมา นอกจากนี้ยังมุ่งให้ผู้เรียนเฝ้าหาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหา ได้คิดเป็น ทำเป็น มีการตัดสินใจที่ดี และสามารถเรียนรู้การทำงานเป็นทีม โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำทักษะจากการเรียนมาช่วยแก้ปัญหาในชีวิต การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ จากประสบการณ์ โดยเริ่มจากการได้ประสบการณ์ตรงจากโจทย์ปัญหาผ่าน กระบวนการคิดและการสะท้อนกลับ ไปสู่ความรู้และความคิดรวบยอด อันจะนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ต่อไป การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังเป็นการตอบสนองต่อแนวคิด โดยให้ผู้เรียนวิเคราะห์หรือตั้งคำถามจากโจทย์ปัญหา ผ่านกระบวนการคิดและสะท้อนกลับ เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในกลุ่ม เน้นการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วม นำไปสู่การค้นคว้า หาคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่บนฐานความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีมาก่อนหน้านี้ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) เน้นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ
- 2) เรียนเป็นกลุ่มย่อย โดยมีครูหรือผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนและกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกันสร้าง
- 3) บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในกลุ่ม
- 4) ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ และเรียนโดยการกำกับตนเอง กล่าวคือ สามารถประเมินตนเองและบ่งชี้ความต้องการได้ จัดระบบประเด็นการเรียนรู้ได้อย่างเที่ยงตรง รู้จักเลือกและใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม
- 5) เลือกกิจกรรมการศึกษาค้นคว้า แก้ปัญหา ที่ตรงประเด็น มีประสิทธิภาพบ่งชี้ข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องได้ และคัดแยกออกได้อย่างรวดเร็ว ประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เชิงวิเคราะห์ได้ และรู้จักขั้นตอนการประเมิน

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ดังนี้

- 1) การอภิปรายในชั้นเรียน ระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหา เช่น อภิปรายปัญหาการเขียนคำผิดในภาษาไทย
- 2) การจัดสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาภาษาไทย
- 3) กิจกรรม “คิด-จับคู่-แลกเปลี่ยน”
- 4) การโต้วาที เช่น โต้วาทีเกี่ยวกับตัวละครในวรรณคดี
- 5) บทบาทสมมุติ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมองเห็นปัญหา
- 6) การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์
- 7) การเรียนแบบกลุ่มร่วมแรงร่วมใจ
- 9) เกมในชั้นเรียน
- 10) การเรียนรู้โดยการสอน

อย่างก็ตามการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ควรจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กล่าวคือ การกำหนดปัญหา การทำความเข้าใจ

เกี่ยวกับปัญหา การดำเนินการศึกษาค้นคว้า การสังเคราะห์ความรู้ และการสรุปประเมินค่าโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

3. การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่จัดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เรียนเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริงอย่างมีระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการหาความรู้ความจริงอย่างมีเหตุผล ได้ทำการทดลอง ได้พิสูจน์สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนการทำงาน ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนได้พัฒนากระบวนการคิดโดยเฉพาะการคิดขั้นสูงและการประเมินตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวผู้เรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟังและการสังเกตจากผู้รู้ โดยผู้เรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงาน เป็นกลุ่มที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงาน และได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ยังเน้นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ชีวิตขณะที่เรียน ได้พัฒนาทักษะต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักพัฒนาการตามลำดับขั้นความรู้ความคิดของบลูมทั้ง 6 ชั้น คือ 1) ความรู้ความจำ 2) ความเข้าใจ 3) การประยุกต์ใช้ 4) การวิเคราะห์ 5) การสังเคราะห์ และ 6) การประเมินค่าและการคิดสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ถือได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเองทุกขั้นตอนโดยมีผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน มีหลักการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) ยึดหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานตามระดับทักษะที่ตนเองมีอยู่

2) เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

3) เป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจและรู้สึกสบายใจที่จะทำ

4) ผู้เรียนได้รับสิทธิในการเลือกว่าจะตั้งคำถามอะไร และต้องการผลผลิตอะไรจากการทำโครงงาน

5) ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนอุปกรณ์และจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน สนับสนุนการแก้ไขปัญหา และสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน

6) ผู้เรียนกำหนดการเรียนรู้ของตนเองเชื่อมโยงกับชีวิตจริง สิ่งแวดล้อมจริง

7) มีฐานจากการวิจัย ศึกษา ค้นคว้า หรือองค์ความรู้ที่เคยมีใช้แหล่งข้อมูลหลายแหล่ง เกิดความรู้และทักษะต่าง ๆ

8) สามารถใช้เวลาทำพอเพียงในการสร้างผลงานมีผลผลิต

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้โครงงานเป็นฐาน แบ่งประเภทโครงงานภาษาไทยและจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ดังนี้

1. โครงงานภาษาไทยประเภทการสำรวจและรวบรวมข้อมูล

เป็นโครงงานเบื้องต้นที่นักเรียนควรเริ่มลงมือทำเพราะง่าย เพียงแค่ทำการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่ และนำมาจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ก่อนทำการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เห็นลักษณะ

หรือความ สัมพันธ์ในเรื่องที่ศึกษาชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับตัวอย่างโครงการประเภทการสำรวจและรวบรวมข้อมูล ตัวอย่างการจัดกิจกรรม ดังนี้

- 1) การสำรวจคำที่มี ร, ล, ว ควบกล้ำในหนังสือ
- 2) การสำรวจคำย่อในหนังสือพิมพ์
- 3) การสำรวจคำแสลง คำสมัยนิยม ในหนังสือพิมพ์

2. โครงการภาษาไทยประเภทการทดลอง

มีขั้นตอนการศึกษาโครงการประเภทนี้คล้ายกับการทำโครงการวิทยาศาสตร์ ที่จำเป็นต้องมี การกำหนดปัญหาที่จะศึกษา วัตถุประสงค์ การตั้งสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า การออกแบบ การทดลอง เป็นต้น ตัวอย่างการจัดกิจกรรม ดังนี้

- 1) ทดลองออกเสียงคำควบกล้ำ
- 2) ทดลองอ่านออกเสียงคำที่มีตัวการันต์
- 3) การศึกษาความจำจากการฟัง

3. โครงการภาษาไทยประเภทสิ่งประดิษฐ์

สำหรับวิชาภาษาไทยสามารถสร้างสิ่งประดิษฐ์ได้มากมาย เช่น การประดิษฐ์โคลง กลอน ประดิษฐ์บทละครและอื่น ๆ มากมาย โดยการปรับปรุงจากสิ่งที่มีอยู่เดิม เปลี่ยนตัวแปรบางตัวเสียใหม่ ให้ต่างจากของเดิม ก็จะเป็นโครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ทั้งสิ้น ตัวอย่างการจัดกิจกรรม ดังนี้

- 1) การประดิษฐ์เกมภาษาไทย
- 2) การประดิษฐ์แผนผังบทร้อยกรองแบบใหม่
- 3) การประดิษฐ์สื่อที่ใช้ในการเรียนภาษาไทย

4. โครงการภาษาไทยประเภททฤษฎี

เป็นโครงการที่นักเรียนต้องทำการนำเสนอหลักการหรือแนวความคิดใหม่ ๆ โดยใช้ แนวความคิด หรือการจินตนาการของผู้ทำโครงการ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในแนวใหม่ที่ยังไม่มีใคร คิดมาก่อนหรืออธิบายทฤษฎีที่ขัดแย้งกับทฤษฎีเดิมที่มีอยู่ในวิชาภาษาไทย อาจเป็นการเสนอทฤษฎีหรือ หลักการขึ้นมาสนับสนุน หรือขัดแย้งกับแนวความคิดเดิม ๆ เช่น นักเรียนเสนอโครงการประเภททฤษฎีขึ้นมา ว่าท่าน สุนทรภู่ไม่ดื่มเหล้า โดยนำทฤษฎีหรือหลักการมาสนับสนุนการวิเคราะห์ว่า หากท่านดื่มเหล้าเป็นคน เมามาย คงไม่สามารถแต่งบทประพันธ์ได้จำนวนมากมายังที่ทราบ แต่ที่เห็นพฤติกรรมว่าเมานั้นอาจเป็น การ เข้าใจผิดของชาวบ้านทั่วไปก็ได้

โครงการประเภททฤษฎี เป็นการนำเหตุและผลทางวิทยาศาสตร์มาอ้าง อาจถูกหรือ ผิดก็ได้ แต่เป็นไปตามทฤษฎีหรือหลักการในวิชาภาษาไทยมีเนื้อหามากมายที่นักเรียนสามารถคิดขึ้นมาในแง่ ทฤษฎีได้

ตัวอย่างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย

สำหรับในวิชาภาษาไทย สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ในทุกสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะ สาระการเรียนรู้ที่เป็นทักษะพื้นฐาน โดยกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมการบรรยาย (describe) ครูให้ผู้เรียนบรรยายสาระสำคัญของเรื่อง เหตุการณ์ ประเด็น หรือโน้ตชนในด้านความเชื่อ ค่านิยมต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่อ่าน โดยพยายามที่จะบรรยายตาม ความเข้าใจ หรือใช้ภาษาของตนเอง

กิจกรรมการอธิบาย (explain) ครูให้ผู้เรียนอธิบายความหมายของคำ กลุ่มคำ สำนวน หรือ ประเด็นบางประการ ที่ปรากฏในงานเขียนที่อ่าน โดยแสดงให้เห็นลำดับขั้นตอน ความเป็นเหตุเป็นผล หรือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่าง ๆ ในสิ่งที่อ่าน

กิจกรรมการวิเคราะห์ (analyze) นักเรียนควรได้รับการฝึกให้วิเคราะห์รูปแบบของสิ่งที่ อ่าน แยกแยะลักษณะการใช้สำนวนภาษาของผู้เรียน สีสาน น้ำเสียง และกลวิธีการเขียน ตลอดจนคุณค่าและ ข้อคิดต่าง ๆ ในงานเขียน

กิจกรรมการสำรวจ (explore) ครูให้นักเรียนสำรวจเนื้อหาส่วนต่าง ๆ ของสิ่งที่อ่านว่าได้ กล่าวถึงประเด็นอะไรบ้าง มีความคิด ความเชื่อ หรือข้อสรุปของผู้เรียนอะไรบ้าง เช่น มีเรื่องชีวิต การแบ่งแยก ชนชั้น สัตว์ ความเป็นหญิงชาย วัฒนธรรม ความคิดกระแสหลัก ความคิดกระแสย่อย หรือความคิดใน ลักษณะใด ผสมอยู่ในงานเขียนบ้าง

กิจกรรมการเชื่อมโยง (relate) ครูให้นักเรียนคิดเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ ที่พบในการอ่าน ไปสู่ประเด็นอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย โดยใช้ประสบการณ์ในการเชื่อมโยงเพื่อให้ผู้เรียนได้ แสดงความคิดเห็นในมุมมองหรือมิติอื่น ๆ ที่อาจจะทำให้เกิดการตีความแบบใหม่

สรุปผลและอภิปรายผล

วิชาภาษาไทยประกอบด้วยส่วนที่เป็นมโนทัศน์ หลักการ และกระบวนการอันเป็นทักษะในการสื่อสาร ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้จึงต้องให้มีครบถ้วน ทั้งการเรียนรู้ในส่วนของเนื้อหา ซึ่งต้องอาศัยการทำความเข้าใจ และจดจำ ขณะเดียวกันก็ต้องมีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ ลงมือปฏิบัติ อันจะทำให้เกิดทักษะ กระบวนการปฏิบัติในระดับที่เรียกว่า คล่องแคล่วและชำนาญ ด้วยเหตุนี้ ครูภาษาไทยจึงต้องให้ความสำคัญต่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งสามารถจัดได้อย่างหลากหลาย เข้าใจ ความหมายและลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย รัฐบาลพหุหน้าที่ของผู้สอนในการจัดการ การเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย เข้าใจรูปแบบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านภาษาไทย และจัดกิจกรรม การจัดการเชิงรุกด้านภาษาไทย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับ คณะณายะ อ่อนนาง (2561: 138) กล่าวว่า บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เมื่อการศึกษามีการเปลี่ยนแปลง ลักษณะของผู้เรียนเปลี่ยนไปจากเดิม เป้าหมายในการสอนของครูมีการ เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมสอนเพื่อให้ความรู้ เปลี่ยนเป็นสอนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เน้นให้ความสำคัญในเรื่อง

ของทักษะของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการสอนที่มุ่งลดการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอน เป็นการพัฒนาทักษะให้เกิดกับผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วมในการเรียนให้มากที่สุด ผ่านกระบวนการเรียนรู้ผ่านการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*.

กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะทำงานจัดการความรู้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.(2561). *การเรียนการสอนเชิงรุกและการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารต่างประเทศ. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*.

คณะเยะ อ่อนนาง. (2561). บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 กับการเรียนการสอนแบบ Active Learning. *ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. รวมบทความวิจัย บทความวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปี พ. ศ. 2561. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.

จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ. (2561). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค. [สารนิพนธ์วิทยาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม*.

ชยพล ดีอ่อน และธีระภัทร ประสมสุข. (2565). การบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ของ สถานศึกษาศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำล่าง อำเภอปางมะผ้า สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. *Journal of Modern Learning Development*, 7 (4), 10-23.

เนาวนิตย์ สงคราม (2555). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อการสร้างองค์ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนิสิตนักศึกษาครูศาสตรบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2558). *ศาสตร์การคิด รวมบทความเรื่องการคิดและการสอนคิด. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*.

สุภัทรา คำโพธิ์. (2560). *การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของครูระดับประถมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไม่ตรงวิชาเอก จังหวัดปทุมธานี. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต].จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning). กระทรวงศึกษาธิการ*.

- Bonwell, C.C. (2003). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. (Online)
 Available www.active-learning-site.com.
- Price, M. (2004). Does Active Learning Work? A Review of the Research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223-232.